

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

*Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες
μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)*

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και
την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΩ –
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ & ΕΥΘΥΝΗ

1. Ανθρώπινα Δικαιώματα

«Η οικογένεια δεν έχει αριθμητική, είναι απλώς μοναδική!»
Ένα πρόγραμμα για την οικογενειακή πολυμορφία

Ιωάννα Μανάφη

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ
«Η οικογένεια δεν έχει αριθμητική, είναι απλώς μοναδική!»
Ένα πρόγραμμα για την οικογενειακή πολυμορφία

Φιλοσοφία – Σκοπιμότητα προγράμματος

*Κάτω από τα τριανταφυλλένια πέλματά σου
δυο καρδιές-
η καρδιά της μητέρας
η καρδιά του πατέρα.
Πάτα γερά.
Δε θα πέσεις.
Γιάννης Ρίτσος*

Η οικογένεια ως κοινωνικός θεσμός έχει διαφοροποιηθεί στο πέρασμα του χρόνου υπό την επίδραση κοινωνικοοικονομικών και πολιτιστικών αλλαγών. Είναι γεγονός ότι, με τον όρο «οικογένεια» σήμερα, εννοούνται περισσότεροι του ενός τύποι οικογενειών με διαφορετική δομή και λειτουργία των μελών τους. Αν και τα βασικά οικογενειακά σχήματα που αναφέρονται (Muncie & Sapsford, 1999, Γεώργας, 2004) είναι η πυρηνική, η εκτεταμένη, η μονογονεϊκή και η ανασυγκροτημένη οικογένεια, ωστόσο στα τέσσερα αυτά σχήματα μπορούν να ανιχνευθούν πολλές υποπεριπτώσεις, ανάλογα με τον τρόπο σύνδεσης των οικογενειών με μία ή περισσότερες ομάδες συγγενών, τον χώρο στον οποίο (συγ)κατοικούν, την αιτία εισόδου στη μονογονεϊκότητα, τους συγγενικούς δεσμούς αίματος, αγχιστείας ή υιοθεσίας που τους ενώνουν. Στην πραγματικότητα, από τα τέσσερα οικογενειακά σχήματα δύναται να προκύψουν αμέτρητες εναλλακτικές οικογενειακές «μονάδες» που διαφοροποιούνται ανάλογα με την απόδοση κάποιου ιδιαίτερου χαρακτηριστικού σε ένα ή περισσότερα μέλη τους: εθνικότητα, φυλή, γλώσσα, θρησκεία, σεξουαλικός προσανατολισμός, αναδοχή, υιοθεσία, ορφάνια, αριθμός παιδιών, συγγενείς, γάμος, διαζύγιο, συμβίωση, αναπηρία, ασθένεια, θάνατος, φυλακή, εργασία, κατοικία, μετανάστευση (Lynch, 2013).

Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (1989), αναδεικνύοντας τη σημασία και τον ρόλο της οικογένειας στη ζωή ενός παιδιού, περιλαμβάνει άρθρα για τον ρόλο των γονέων (άρθρο 5), την υποστήριξη των οικογενειακών σχέσεων (άρθρο 8), τη ζωή και επικοινωνία με τους γονείς (άρθρο 9), την οικογενειακή επανένωση (άρθρο 10), την προστασία της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής (άρθρο 16), θέματα εναλλακτικής επιμέλειας, υιοθεσίας και αναδοχής (άρθρα 20, 21 & 25), όπως και θέματα ανάπτυξης και επιπέδου ζωής των παιδιών (άρθρο 27).

Αυτή η τόσο σημαντική, όμως, κοινωνική δομή για το παιδί έως την πρώτη του έξοδο στον κόσμο, που συμβολίζεται με την είσοδό του στο σχολείο, μπορεί να αποτελέσει αφορμή για κραδασμούς στη σχολική του ζωή. Η συνειδητοποίηση του παιδιού ότι η «κανονική» οικογένειά του δεν είναι εξίσου «κανονική» και αποδεκτή από τους σημαντικούς «άλλους» μπορεί να λειτουργήσει αποσταθεροποιητικά στις κοινωνικές του

σχέσεις, ενώ η ποικιλία του οικογενειακού υπόβαθρου των μαθητών* μπορεί να αποτελέσει λόγο διακρίσεων και να επηρεάσει αρνητικά τη σχολική τους ζωή.

Το σχολείο μπορεί μέσω εκπαιδευτικών παρεμβάσεων να συμβάλει στη διαχείριση της οικογενειακής διαφορετικότητας των μαθητών δρώντας κυρίως προληπτικά, αλλά και θεραπευτικά, εφόσον υπάρξει πρόβλημα. Κάθε εκπαιδευτική παρέμβαση, σε σχέση με την οικογενειακή πολυμορφία, θα στοχεύει στην κατανόηση της διαφορετικότητας του οικογενειακού πλαισίου στο οποίο ανήκει ο μαθητής, στον αποστιγματισμό των διαφορετικών οικογενειακών καταστάσεων και στην ενίσχυση της ουδετερότητας ως προς την αντιμετώπιση των μετασχηματισμών της δομής της οικογένειας (Μαράτου-Αλιπράντη, 1998).

Το παρόν εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο **«Η οικογένεια δεν έχει αριθμητική, είναι απλώς μοναδική!»** προσεγγίζει θέματα οικογενειακής ποικιλομορφίας προς άρση των όποιων διακρίσεων (άρθρο 2, Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού), μέσα από δραστηριότητες που στοχεύουν στην καλλιέργεια και ενίσχυση των δεξιοτήτων μάθησης του 21^{ου} αιώνα στους μαθητές (4Cs - συνεργασία, κριτική σκέψη, δημιουργικότητα και επικοινωνία), αλλά και στην καλλιέργεια δεξιοτήτων κοινωνικής ζωής (κοινωνικές δεξιότητες, ενσυναίσθηση και ευαισθησία).

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε παιδιά των πρώτων τάξεων του Δημοτικού (Α' & Β'), αλλά θα μπορούσε να υλοποιηθεί και με παιδιά Νηπιαγωγείου. Στο Νηπιαγωγείο μπορεί να ενταχθεί στο πρόγραμμα «Παιδί και Περιβάλλον» που πραγματεύεται τη θεματική της οικογένειας (ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ, 2003) και, επιπλέον, να συνδεθεί με τη μαθησιακή περιοχή «Προσωπική και Κοινωνική Ανάπτυξη» στις ενότητες που στοχεύουν στη διαχείριση σχέσεων με την οικογένεια και στην αποδοχή της διαφορετικότητας (ΠΣ Νηπιαγωγείου, 2014). Στο Δημοτικό έχει απόλυτη συνάφεια με τα γνωστικά αντικείμενα της Μελέτης Περιβάλλοντος (ενότητα «Η οικογένειά μου», Α' Δημοτικού) και της Γλώσσας (ενότητα «Οικογένεια», Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων Α'-Β' Δημοτικού).

* Η χρήση του αρσενικού γένους στο κείμενο περιλαμβάνει και το θηλυκό γένος.

Βιβλιογραφία

Γεώργας, Δ. (2004). Η Ελληνική Οικογένεια, Παρελθόν, Παρόν και Μέλλον. Β' Διημερίδα Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Γάμου, Οικογενείας, Προστασίας Παιδιού και Δημογραφικού Προβλήματος «Γάμος και Οικογένεια. Διαπιστώσεις και Προοπτικές» (Αθήνα 4-5 Νοεμβρίου 2004). Ανακτήθηκε στις 10/5/2021 από <http://www.ecclesia.gr/greek/holysynod/committees/family/f5.pdf>

ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ. (2003). Προγράμματα Σπουδών για το Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό. Ανακτήθηκε στις 14/5/2021 από <http://ebooks.edu.gr/ebooks/v2/ps.jsp>

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. (2014). Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου. Ανακτήθηκε στις 14/5/2021 από https://www.esos.gr/sites/default/files/articles-legacy/1947_1o_meros_pps_nipiagogeioy.pdf

Lynch, E. (2013). Families in the 21st century. In M. Hanson & E. Lynch (Eds.), *Understanding Families, Supportive Approaches to Diversity, Disability, and Risk* (pp. 1-22). Brookes Publishing. Ανακτήθηκε στις 10/5/2021 από <https://archive.brookespublishing.com/documents/understanding-families.pdf>

Μαράτου-Αλιπράντη, Λ. (1998). Μονογονεϊκές οικογένειες: Σύγχρονες τάσεις και διλήμματα πολιτικής: συγκριτική επισκόπηση ανάμεσα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 95(95), 185-208. doi: <https://doi.org/10.12681/grsr.726>

Muncie, J. & Sapsford, R. (1999). Issues in the Study of 'The Family'. In J. Muncie, M. Wetherell, M. Langan, R. Dallos & A. Cochrane (Eds.), *Understanding the Family*. SAGE Publications Ltd.

Συνήγορος του Παιδιού. *Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού με απλά λόγια*. Ανακτήθηκε στις 15/5/2021 από <https://www.synigoros.gr/paidi/downloads/sp.pdf>

**Παρουσίαση Προγράμματος Επτά Εργαστηρίων
 Περιγραφή Δραστηριοτήτων & Παρουσίαση Εκπαιδευτικού Υλικού
 ανά εργαστήριο**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ			
ΣΧΟΛΕΙΟ:		ΤΜΗΜΑ:	ΣΧ. ΕΤΟΣ:
Θεματική	Ενδιαφέροναι και Ενεργώ - Κοινωνική Συναίσθηση & Ευθύνη	Υποθεματική	Ανθρώπινα Δικαιώματα
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (που προτείνονται)	Α' - Β' Δημοτικού & Νηπιαγωγείο		
Τίτλος	«Η οικογένεια δεν έχει αριθμητική, είναι απλώς μοναδική!» Ένα πρόγραμμα για την οικογενειακή πολυμορφία		
Δεξιότητες στόχευσης του προγράμματος	<ul style="list-style-type: none"> • [A1] Δεξιότητες μάθησης 21^{ου} αιώνα – 4Cs (συνεργασία, κριτική σκέψη, επικοινωνία, δημιουργικότητα) • [B1] Δεξιότητες της κοινωνικής ζωής (κοινωνικές δεξιότητες, ενσυναίσθηση και ευαισθησία) 		
Σύνδεση με τη Βασική Θεματική	<ul style="list-style-type: none"> • Δικαιώματα του Παιδιού • Αλληλοσεβασμός • Διαφορετικότητα • Αντιμετώπιση διακρίσεων • Κοινωνική ευαισθησία 		

Τίτλος Εργαστηρίου	 <p style="text-align: center;">«Η μονα-δική μου οικογένεια»</p>
Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	<ul style="list-style-type: none"> • Να «ξανααυστηθούν» οι μαθητές με κριτήριο το οικογενειακό τους πλαίσιο. • Να προκληθεί το ενδιαφέρον των μαθητών σχετικά με τη διαφορετική δομή άλλων οικογενειών εκτός από τη δική τους. • Να εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των οικογενειών των συμμαθητών τους. • Να εκφράσουν αντιλήψεις, συναισθήματα, ιδέες για την έννοια της «οικογένειας». • Να έρθουν σε επαφή με όψεις της οικογενειακής πολυμορφίας μέσω παραμυθιού.
Δραστηριότητες εργαστηρίου (3 διδ. ώρες)	<ul style="list-style-type: none"> • ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΠΡΙΝ ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ: Ο εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να ζωγραφίσουν την οικογένειά τους σε μία κόλλα Α4, δίνοντας ένα πρότυπο. Οι μαθητές κάνουν τη ζωγραφιά τους στο σπίτι και τη φέρνουν στην τάξη την πρώτη ημέρα του προγράμματος. • Στο πρώτο εργαστήριο, ο εκπαιδευτικός έχει αναρτήσει σε διάφορα σημεία της τάξης καρτελάκια με αριθμούς που αφορούν στο πλήθος των μελών μιας οικογένειας (πχ. καρτελάκια με αριθμούς από το 2 έως το 10). Κάθε μαθητής με τη ζωγραφιά της οικογένειάς του στα χέρια, ανάλογα με το πλήθος των μελών που εικονίζονται σε αυτήν, κατευθύνεται στον χώρο με το αντίστοιχο καρτελάκι. • Οι μαθητές αυτόματα δημιουργούν μικρότερες ή μεγαλύτερες ομάδες, ανάλογα με το πλήθος των μελών της οικογένειάς τους. Τους ζητείται να παρουσιάσουν την οικογένειά τους στην ομάδα τους με τη βοήθεια της ζωγραφιάς τους. Ο εκπαιδευτικός φροντίζει να διαχειριστεί κατάλληλα τις περιπτώσεις των παιδιών εκείνων που τυχόν θα μείνουν μόνα τους σε κάποιο καρτελάκι. Στο τέλος της δραστηριότητας, οι μαθητές αναρτούν τις ζωγραφιές τους σε συγκεκριμένο χώρο κάτω από το σχετικό καρτελάκι. • Στην ολομέλεια της τάξης, οι μαθητές καλούνται να σχολιάσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές που παρατηρούν στις οικογένειες των συμμαθητών τους, όπως αυτές εικονίζονται στις ζωγραφιές τους. • Ο εκπαιδευτικός καλεί τους μαθητές σε μια δραστηριότητα καταιγισμού ιδεών (brainstorming) με θέμα «Τι είναι Οικογένεια» με στόχο την ανίχνευση των πρότερων ιδεών και αντιλήψεων των μαθητών. Η δραστηριότητα μπορεί να υλοποιηθεί στον συμβατικό πίνακα της τάξης, σε χαρτί του μέτρου ή σε υπολογιστή με τη βοήθεια κάποιου διαδικτυακού εργαλείου εννοιολογικής χαρτογράφησης (π.χ. Bubbl.us). Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να διατηρηθεί το προϊόν που θα προκύψει είτε με μία φωτογραφία/screenshot είτε ως φυσικό υλικό (σε χαρτί), για μεταγενέστερη χρήση. • Ακολουθεί συζήτηση με αφορμή τις ιδέες των μαθητών και γίνεται μία προσπάθεια πρώτης οργάνωσής τους σε κατηγορίες (συναισθήματα, αντιλήψεις κ.ά.). • Ο εκπαιδευτικός προβάλλει στην τάξη το διαδραστικό ψηφιακό παραμύθι «Η μονα-δική μου οικογένεια» της Ι. Μανάφη (άδεια Creative Commons). Όλοι μαζί συζητούν για τις οικογένειες των ζώων που πρωταγωνιστούν στο παραμύθι. • Ο εκπαιδευτικός μπορεί προαιρετικά να υλοποιήσει κάποιες από τις δραστηριότητες που συνοδεύουν το παραμύθι.

Εκπαιδευτικό Υλικό 1ου Εργαστηρίου

Πρότυπο για τη ζωγραφιά των μαθητών με θέμα «Η οικογένειά μου»
 (ενδεικτικό παράδειγμα)

(Canva-Free Media License)

Καρτελάκι με αριθμό (ενδεικτικό παράδειγμα)

(Canva-Free Media License)

Δραστηριότητα brainstorming «Τι είναι Οικογένεια» στο [Bubbl.us](https://www.bubbl.us) (ενδεικτικό παράδειγμα)

Ψηφιακό παραμύθι «Η μονα-δική μου οικογένεια»

(Άδεια Creative Commons)

Τίτλος Εργαστηρίου	 «Πες μας, Πιγκουίνε!» - Συζητάμε για την πυρηνική οικογένεια (1+1=2)
Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	<ul style="list-style-type: none"> • Να καλλιεργήσουν οι μαθητές τις δεξιότητες του 21ου αιώνα – 4Cs (συνεργασία, κριτική σκέψη, δημιουργικότητα και επικοινωνία). • Να γνωρίσουν τον τύπο της πυρηνικής οικογένειας και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. • Να δώσουν λύσεις σε προβληματική κατάσταση μιας πυρηνικής οικογένειας με δημοκρατικό τρόπο (οικογενειακό συμβούλιο). • Να κατανοήσουν ότι τα μέλη μιας πυρηνικής οικογένειας αντιμετωπίζουν δυσκολίες, αλλά βιώνουν και όμορφες στιγμές.
Δραστηριότητες εργαστηρίου (3 διδ. ώρες)	<ul style="list-style-type: none"> • Με αφορμή το παραμύθι που διαβάστηκε στο 1^ο Εργαστήριο, ο εκπαιδευτικός υποδέχεται τους μαθητές με το εύρημα ότι ένας από τους ήρωες του παραμυθιού, ο πιγκουίνος, τους στέλνει χαιρετισμούς με μια αναμνηστική κάρτα για την Παγκόσμια Ημέρα Γονέων, στην οποία είναι «τιμώμενα πρόσωπα» ο ίδιος και η οικογένειά του! • Προκειμένου να κατανοήσουν οι μαθητές γιατί η οικογένεια του πιγκουίνου είναι οι πρωταγωνιστές αυτής της Ημέρας, ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει ένα σύντομο πληροφοριακό κείμενο για τον πιγκουίνο, που αντλεί από τους Πόρους του προαναφερόμενου παραμυθιού, ή/και προβάλλει κάποιο σχετικό βίντεο (π.χ. αποσπάσματα από το βίντεο με τίτλο «Πιγκουίνου» από τη συλλογή εκπαιδευτικών ντοκιμαντέρ της Disney «Ο μαγικός κόσμος των ζώων», 2009). • Ακολουθεί συζήτηση στην ολομέλεια για τη δομή της οικογένειας του πιγκουίνου και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Η συζήτηση οδηγεί στον ορισμό της πυρηνικής οικογένειας. • Οι μαθητές χωρίζονται σε τετραμελείς ομάδες προσομοιώνοντας σε κάθε ομάδα μία πυρηνική οικογένεια με δύο γονείς και δύο παιδιά. Οι ρόλοι μοιράζονται στην ομάδα με τη συνεργασία και τη συμφωνία όλων των μελών της. • Ο εκπαιδευτικός μοιράζει σε κάθε «τετραμελή οικογένεια» μια κάρτα με μία προβληματική κατάσταση που απαιτεί λύση. Τα μέλη της «οικογένειας» κάνουν «οικογενειακό συμβούλιο» για να βρουν εναλλακτικές λύσεις στο πρόβλημά τους. Παράλληλα συμπληρώνουν ένα φύλλο εργασίας καταγράφοντας τις λύσεις που έχουν σκεφτεί. • Κάθε ομάδα παρουσιάζει στην ολομέλεια τις δικές της λύσεις, ενώ ο εκπαιδευτικός καταγράφει λέξεις-κλειδιά των προτάσεων των μαθητών με τη βοήθεια του διαδικτυακού εργαλείου AnswerGarden, στη λειτουργία του ως «Καταιγισμού ιδεών», δημιουργώντας ένα συννεφόλεξο, στο οποίο αναδεικνύονται εναργώς οι επικρατέστερες λύσεις που πρότειναν οι μαθητές. • Γίνεται συζήτηση στην ολομέλεια των μαθητών για τις δυσκολίες που μπορεί να συναντήσει μια πυρηνική οικογένεια στη λειτουργία της, αλλά και για τις όμορφες στιγμές που μπορούν να έχουν τα μέλη της. Καταγράφονται οι ιδέες των μαθητών σε έναν λευκοπίνακα Google Jamboard με χαρτάκια διαφορετικού χρώματος για τις θετικές και αρνητικές αναφορές των μαθητών. • Οι μαθητές καλούνται να δημιουργήσουν ένα ατομικό εικαστικό έργο με θέμα «Πώς νιώθει ο πιγκουίνος στην οικογένειά του;». Προτεινόμενες ιδέες είναι η ζωγραφική σε χαρτί, το κολάζ, η ζωγραφική στον υπολογιστή, η δημιουργία συννεφόλεξου σε σχήμα πιγκουίνου (εργαλείο WordArt).

Εκπαιδευτικό Υλικό 2ου Εργαστηρίου

Αναμνηστική κάρτα της οικογένειας των πιγκουίνων (ενδεικτικό παράδειγμα)

(Canva-Free Media License)

Πληροφορίες για τον πιγκουίνο (από το παραμύθι «Η μονα-δική μου οικογένεια»)

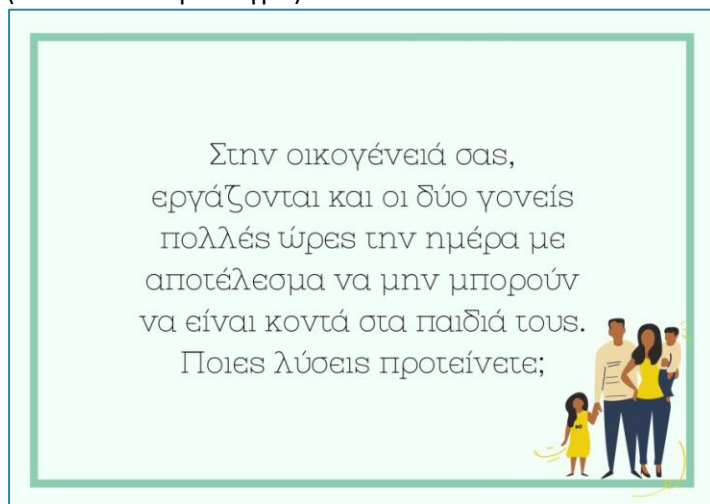
Πιγκουίνος

Ο αυτοκρατορικός πιγκουίνος αναπαράγεται στο ψυχρότερο περιβάλλον του πλανήτη με θερμοκρασίες του αέρα που μπορεί να φθάσουν τους -60°C και οι ταχύτητες του ανέμου μπορεί να φτάσουν τα 200 χλμ/ώρα. Η αναπαραγωγή των αυτοκρατορικών πιγκουίνων αποτελεί το σημαντικότερο «κεφάλαιο» της ζωής τους, ενώ ο τρόπος με τον οποίο αυτή διαδραματίζεται αποτελεί υπόδειγμα συνεργασίας και αντοχής. Τα πτηνά αυτά σχεδόν θυσιάζονται για να φέρουν στον κόσμο τους νεοσσούς τους και εάν ένας από τους γονείς πεθάνει ή σκοτωθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου αναπαραγωγής, ο επιζών γονέας εγκαταλείπει το αυγό ή τα μικρά του και πάει πίσω στη θάλασσα για να τραφεί, κάτι που σημαίνει ότι είναι αδύνατον να επιβιώσει ο νεοσσός χωρίς την παρουσία και των δύο γονέων.

(Άδεια Creative Commons)

Προβληματική κατάσταση που αντιμετωπίζει μία πυρηνική οικογένεια (ενδεικτικό παράδειγμα)

(Canva-Free Media License)

Φύλλο Καταγραφής λύσεων, ένα για κάθε «ομάδα πυρηνικής οικογένειας»
 (ενδεικτικό παράδειγμα)

Ομάδα: Ημερομηνία:

Γράψτε όσες περισσότερες λύσεις μπορείτε για το πρόβλημα που αντιμετωπίζει η οικογένειά σας;

(Canva-Free Media License)

Αρνητικά – Θετικά της πυρηνικής οικογένειας στο [Google Jamboard](#)
 (ενδεικτικό παράδειγμα)

Τίτλος Εργαστηρίου	 «Πες μας, λύκε!» - Συζητάμε για την εκτεταμένη οικογένεια (1+1=11)
Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	<ul style="list-style-type: none"> • Να καλλιεργήσουν οι μαθητές τις δεξιότητες του 21ου αιώνα (4Cs). • Να γνωρίσουν τον τύπο της εκτεταμένης οικογένειας και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. • Να δώσουν λύσεις σε προβληματική κατάσταση μιας εκτεταμένης οικογένειας με δημοκρατικό τρόπο (οικογενειακό συμβούλιο). • Να κατανοήσουν ότι τα μέλη μιας εκτεταμένης οικογένειας αντιμετωπίζουν δυσκολίες, αλλά βιώνουν και όμορφες στιγμές.
Δραστηριότητες εργαστηρίου (3 διδ. ώρες)	<ul style="list-style-type: none"> • Στην έναρξη του 3^{ου} Εργαστηρίου, ο εκπαιδευτικός συνεχίζοντας το εύρημα με τους ήρωες του παραμυθιού, ανακοινώνει στους μαθητές ότι ο λύκος τους στέλνει χαιρετισμούς με μία αναμνηστική κάρτα για την Παγκόσμια Ημέρα Ηλικιωμένων, στην οποία είναι «τιμώμενα πρόσωπα» οι γιαγιάδες του και οι παππούδες του. • Προκειμένου να κατανοήσουν οι μαθητές γιατί η οικογένεια του λύκου είναι οι πρωταγωνιστές αυτής της Ημέρας, ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει ένα σύντομο πληροφοριακό κείμενο για τον λύκο από τους Πόρους του παραμυθιού ή πληροφοριακό υλικό από την ιστοσελίδα του Αρκτούρου ή/και προβάλλει κάποιο σχετικό βίντεο (π.χ. αποσπάσματα από το βίντεο με τίτλο «Λύκοι» από τη συλλογή εκπαιδευτικών ντοκιμαντέρ της Disney «Ο μαγικός κόσμος των ζώων», 2009). • Ακολουθεί συζήτηση στην ολομέλεια για τη δομή της οικογένειας του λύκου και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Η συζήτηση οδηγεί στον ορισμό της εκτεταμένης οικογένειας. • Οι μαθητές χωρίζονται σε εξαμελείς ομάδες προσομοιώνοντας σε κάθε ομάδα μία εκτεταμένη οικογένεια με γονείς, παιδιά και παππούδες σε όποια αναλογία επιθυμούν. Οι ρόλοι μοιράζονται στην ομάδα με τη συνεργασία και συμφωνία όλων των μελών της. • Ο εκπαιδευτικός μοιράζει σε κάθε «εξαμελή οικογένεια» μια κάρτα με μία προβληματική κατάσταση που απαιτεί λύση. Τα μέλη της «οικογένειας» κάνουν «οικογενειακό συμβούλιο» για να βρουν εναλλακτικές λύσεις στο πρόβλημά τους. Παράλληλα συμπληρώνουν ένα φύλλο εργασίας καταγράφοντας τις λύσεις που έχουν σκεφτεί. • Κάθε ομάδα παρουσιάζει στην ολομέλεια τις δικές της λύσεις, ενώ ο εκπαιδευτικός καταγράφει λέξεις-κλειδιά των προτάσεων των μαθητών με τη βοήθεια του διαδικτυακού εργαλείου AnswerGarden, στη λειτουργία του ως «Καταιγισμού ιδεών», δημιουργώντας ένα συννεφόλεξο, στο οποίο αναδεικνύονται εναργώς οι επικρατέστερες λύσεις που πρότειναν οι μαθητές. • Γίνεται συζήτηση στην ολομέλεια των μαθητών για τις δυσκολίες που μπορεί να συναντήσει μια εκτεταμένη οικογένεια στη λειτουργία της, αλλά και για τις όμορφες στιγμές που μπορούν να έχουν τα μέλη της. Καταγράφονται οι ιδέες των μαθητών σε έναν λευκοπίνακα Google Jamboard με χαρτάκια διαφορετικού χρώματος για τις θετικές και αρνητικές αναφορές των μαθητών. • Οι μαθητές καλούνται να δημιουργήσουν ένα ατομικό εικαστικό έργο με θέμα «Πώς νιώθει ο λύκος στην οικογένειά του;». Προτεινόμενες ιδέες είναι η ζωγραφική σε χαρτί, το κολάζ, η ζωγραφική στον υπολογιστή, η δημιουργία συννεφόλεξου σε σχήμα λύκου (εργαλείο WordArt).

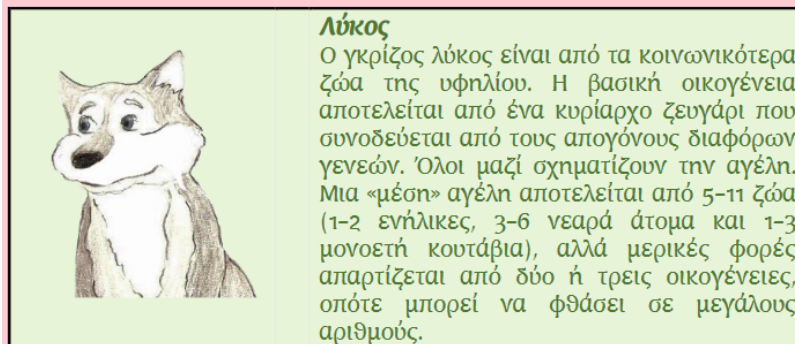
Εκπαιδευτικό Υλικό 3ου Εργαστηρίου

Αναμνηστική κάρτα της οικογένειας των λύκων (ενδεικτικό παράδειγμα)

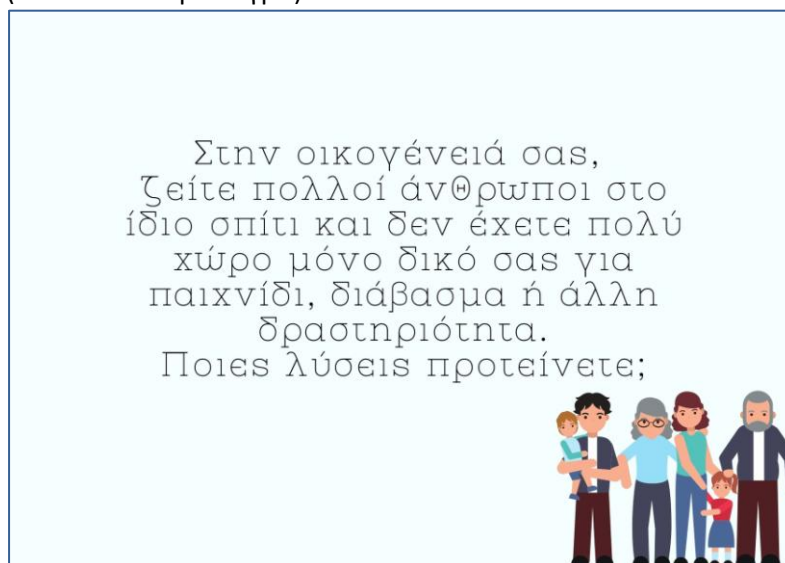
(Canva-Free Media License)

Πληροφορίες για τον λύκο (από το παραμύθι «Η μονα-δική μου οικογένεια»)

(Άδεια Creative Commons)

Προβληματική κατάσταση που αντιμετωπίζει μια εκτεταμένη οικογένεια (ενδεικτικό παράδειγμα)

(Canva-Free Media License)

Φύλλο Καταγραφής λύσεων, ένα για κάθε «ομάδα εκτεταμένης οικογένειας»
 (ενδεικτικό παράδειγμα)

Ομάδα: Ημερομηνία:

Γράψτε όσες περισσότερες λύσεις μπορείτε για το πρόβλημα που αντιμετωπίζει η οικογένειά σας;

(Canva-Free Media License)

Αρνητικά – Θετικά της εκτεταμένης οικογένειας στο [Google Jamboard](#)
 (ενδεικτικό παράδειγμα)

Αρνητικά

Μερικές φορές κάνουν πολλή φασαρία όλοι μαζί!

Η εκτεταμένη οικογένεια

Θετικά

Πάντα υπάρχει κάποιος στο σπίτι και έτσι δε φοβάμαι ποτέ!

Τίτλος Εργαστηρίου	 «Πες μας, καγκουρό!» - Συζητάμε για τη μονογονεϊκή οικογένεια (1+1=1)
Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	<ul style="list-style-type: none"> • Να καλλιεργήσουν οι μαθητές τις δεξιότητες του 21ου αιώνα (4Cs). • Να γνωρίσουν τον τύπο της μονογονεϊκής οικογένειας και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. • Να δώσουν λύσεις σε προβληματική κατάσταση μιας μονογονεϊκής οικογένειας με δημοκρατικό τρόπο (οικογενειακό συμβούλιο). • Να κατανοήσουν ότι τα μέλη μιας μονογονεϊκής οικογένειας αντιμετωπίζουν δυσκολίες, αλλά βιώνουν και όμορφες στιγμές.
Δραστηριότητες εργαστηρίου (3 διδ. ώρες)	<ul style="list-style-type: none"> • Στην έναρξη του 4ου Εργαστηρίου, ο εκπαιδευτικός ανακοινώνει στους μαθητές ότι ένας ακόμα ήρωας του παραμυθιού, το καγκουρό, τους στέλνει χαιρετισμούς με μία αναμνηστική κάρτα για την Παγκόσμια Ημέρα της Μητέρας, στην οποία «τιμώμενα πρόσωπα» είναι το ίδιο και η μητέρα του. • Προκειμένου να κατανοήσουν οι μαθητές γιατί η οικογένεια του καγκουρό είναι οι πρωταγωνιστές αυτής της Ημέρας, ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει ένα σύντομο πληροφοριακό κείμενο για το καγκουρό από τους Πόρους του παραμυθιού ή/και προβάλλει κάποιο σχετικό βίντεο (π.χ. αποσπάσματα από το βίντεο με τίτλο «Καγκουρό» από τη συλλογή εκπαιδευτικών ντοκιμαντέρ της Disney «Ο μαγικός κόσμος των ζώων», 2009). • Ακολουθεί συζήτηση στην ολομέλεια για τη δομή της οικογένειας του καγκουρό και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Η συζήτηση οδηγεί στον ορισμό της μονογονεϊκής οικογένειας. • Οι μαθητές χωρίζονται σε διμελείς ή τριμελείς ομάδες προσομοιώνοντας σε κάθε ομάδα μία μονογονεϊκή οικογένεια με έναν γονέα (μητέρα ή πατέρα) και ένα ή δύο παιδιά. Οι ρόλοι μοιράζονται στην ομάδα με τη συνεργασία και συμφωνία όλων των μελών της. • Ο εκπαιδευτικός μοιράζει σε κάθε «οικογένεια» μια κάρτα με μία προβληματική κατάσταση που απαιτεί λύση. Τα μέλη της «οικογένειας» κάνουν «οικογενειακό συμβούλιο» για να βρουν εναλλακτικές λύσεις στο πρόβλημά τους. Παράλληλα συμπληρώνουν ένα φύλλο εργασίας καταγράφοντας τις λύσεις που έχουν σκεφτεί. • Κάθε ομάδα παρουσιάζει στην ολομέλεια τις δικές της λύσεις, ενώ ο εκπαιδευτικός καταγράφει λέξεις-κλειδιά των προτάσεων των μαθητών με τη βοήθεια του διαδικτυακού εργαλείου AnswerGarden, στη λειτουργία του ως «Καταιγισμού ιδεών», δημιουργώντας ένα συννεφόλεξο, στο οποίο αναδεικνύονται εναργώς οι επικρατέστερες λύσεις που πρότειναν οι μαθητές. • Γίνεται συζήτηση στην ολομέλεια των μαθητών για τις δυσκολίες που μπορεί να συναντήσει μια μονογονεϊκή οικογένεια στη λειτουργία της, αλλά και για τις όμορφες στιγμές που μπορούν να έχουν τα μέλη της. Καταγράφονται οι ιδέες των μαθητών σε έναν λευκοπίνακα Google Jamboard με χαρτάκια διαφορετικού χρώματος για τις θετικές και αρνητικές αναφορές των μαθητών. • Οι μαθητές καλούνται να δημιουργήσουν ένα ατομικό εικαστικό έργο με θέμα «Πώς νιώθει το καγκουρό στην οικογένειά του;». Προτεινόμενες ιδέες είναι η ζωγραφική σε χαρτί, το κολάζ, η ζωγραφική στον υπολογιστή, η δημιουργία συννεφόλεξο σε σχήμα καγκουρό (εργαλείο WordArt).

Εκπαιδευτικό Υλικό 4ου Εργαστηρίου

Αναμνηστική κάρτα της οικογένειας του καγκουρό (ενδεικτικό παράδειγμα)

(Canva-Free Media License)

Πληροφορίες για το καγκουρό (από το παραμύθι «Η μονα-δική μου οικογένεια»)

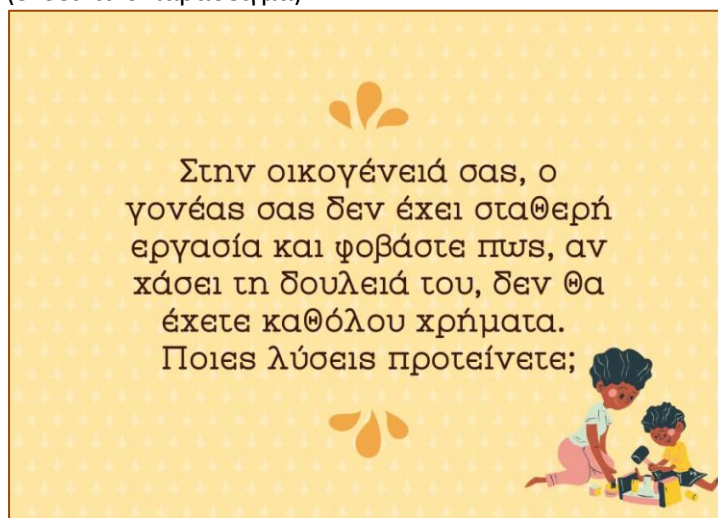

Καγκουρό

Τα καγκουρό ονομάζονται μαρσιποφόρα εξαιτίας ενός σάκου, του μάρσιπου, που έχουν στην κοιλιά τους και μέσα στον οποίο τα μικρά τους ζουν και θηλάζουν τους πρώτους μήνες της ζωής τους. Όταν γεννηθούν, η μπτέρα γλείφει το τρίχωμα της κοιλιάς της και ανοίγει ένα δρόμο ως τον σάκο, ώστε τα μικρά να μπορούν εύκολα να τον βρουν. Η μπτέρα είναι πολύ συνδεδεμένη με το μικρό της, και το μικρό καγκουρό, όπως και πολλά άλλα ζώα, όταν φτάσει η στιγμή της ενηλικίωσης, δυσκολεύεται να το συνειδητοποιήσει και συχνά, αν και πολύ ανεπτυγμένο σωματικά, προσπαθεί να μπει στον μάρσιπο της μπτέρας του.

(Άδεια Creative Commons)

Προβληματική κατάσταση που αντιμετωπίζει μια μονογονεϊκή οικογένεια (ενδεικτικό παράδειγμα)

(Canva-Free Media License)

Φύλλο Καταγραφής λύσεων, ένα για κάθε «ομάδα μονογονεϊκής οικογένειας»
 (ενδεικτικό παράδειγμα)

Ομάδα: Ημερομηνία:

Γράψτε όσες περισσότερες λύσεις μπορείτε για το πρόβλημα που αντιμετωπίζει η οικογένειά σας;

(Canva-Free Media License)

Αρνητικά – Θετικά της μονογονεϊκής οικογένειας στο [Google Jamboard](#)
 (ενδεικτικό παράδειγμα)

Η μονογονεϊκή οικογένεια

Αρνητικά

Όταν λείπει η μαμά/ο μπαμπάς, δεν έχω κάποιον άλλον να με φροντίζει.

Θετικά

Η μαμά/ο μπαμπάς περνάει όλο τον ελεύθερο χρόνο της/του μαζί μου.

Τίτλος Εργαστηρίου	 «Πες μας, κούκε!» - Συζητάμε για τη θετή οικογένεια (1+1=3)
Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	<ul style="list-style-type: none"> • Να καλλιεργήσουν οι μαθητές τις δεξιότητες του 21ου αιώνα (4Cs). • Να γνωρίσουν τον τύπο της θετής οικογένειας και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. • Να δώσουν λύσεις σε προβληματική κατάσταση μιας θετής οικογένειας με δημοκρατικό τρόπο (οικογενειακό συμβούλιο). • Να κατανοήσουν ότι τα μέλη μιας θετής οικογένειας αντιμετωπίζουν δυσκολίες, αλλά βιώνουν και όμορφες στιγμές.
Δραστηριότητες εργαστηρίου (3 διδ. ώρες)	<ul style="list-style-type: none"> • Στην έναρξη του 5ου Εργαστηρίου, ο εκπαιδευτικός ανακοινώνει στους μαθητές ότι ένας άλλος ήρωας του παραμυθιού, ο κούκος, τους στέλνει χαιρετισμούς με μία αναμνηστική κάρτα για την Παγκόσμια Ημέρα Υιοθεσίας, στην οποία φωτογραφίζονται ο κούκος και η οικογένειά του. • Προκειμένου να κατανοήσουν οι μαθητές γιατί η οικογένεια του κούκου είναι οι πρωταγωνιστές αυτής της Ημέρας, ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει ένα σύντομο πληροφοριακό κείμενο για τον κούκο από τους Πόρους του παραμυθιού ή/και προβάλλει κάποιο σχετικό βίντεο (π.χ. απόσπασμα από το βίντεο του BBC Earth με τίτλο “Cuckoo Hijacks Warbler Nest”, που παρουσιάζει τον θηλυκό κούκο να αφήνει το αυγό του σε ξένη φωλιά). • Ακολουθεί συζήτηση στην ολομέλεια για τη δομή της οικογένειας του κούκου και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Η συζήτηση οδηγεί στον ορισμό της θετής οικογένειας. • Οι μαθητές χωρίζονται σε τετραμελείς ομάδες προσομοιώνοντας σε κάθε ομάδα μία θετή οικογένεια με δύο γονείς και δύο παιδιά, εκ των οποίων το ένα είναι υιοθετημένο. Οι ρόλοι μοιράζονται στην ομάδα με τη συνεργασία και συμφωνία όλων των μελών της. • Ο εκπαιδευτικός μοιράζει σε κάθε «οικογένεια» μια κάρτα με μία προβληματική κατάσταση που απαιτεί λύση. Τα μέλη της «οικογένειας» κάνουν «οικογενειακό συμβούλιο» για να βρουν εναλλακτικές λύσεις στο πρόβλημά τους. Παράλληλα συμπληρώνουν ένα φύλλο εργασίας καταγράφοντας τις λύσεις που έχουν σκεφτεί. • Κάθε ομάδα παρουσιάζει στην ολομέλεια τις δικές της λύσεις, ενώ ο εκπαιδευτικός καταγράφει λέξεις-κλειδιά των προτάσεων των μαθητών με τη βοήθεια του διαδικτυακού εργαλείου AnswerGarden, στη λειτουργία του ως «Καταιγισμού Ιδεών», δημιουργώντας ένα συννεφόλεξο, στο οποίο αναδεικνύονται εναργώς οι επικρατέστερες λύσεις που πρότειναν οι μαθητές. • Γίνεται συζήτηση στην ολομέλεια των μαθητών για τις δυσκολίες που μπορεί να συναντήσει μια θετή οικογένεια στη λειτουργία της, αλλά και για τις όμορφες στιγμές που μπορούν να έχουν τα μέλη της. Καταγράφονται οι ιδέες των μαθητών σε έναν λευκοπίνακα Google Jamboard με χαρτάκια διαφορετικού χρώματος για τις θετικές και αρνητικές αναφορές των μαθητών. • Οι μαθητές καλούνται να δημιουργήσουν ένα ατομικό εικαστικό έργο με θέμα «Πώς νιώθει ο κούκος στην οικογένειά του;». Προτεινόμενες ιδέες είναι η ζωγραφική σε χαρτί, το κολάζ, η ζωγραφική στον υπολογιστή, η δημιουργία συννεφόλεξου σε σχήμα πτηνού (εργαλείο WordArt).

Εκπαιδευτικό Υλικό 5ου Εργαστηρίου

Αναμνηστική κάρτα της οικογένειας του κούκου (ενδεικτικό παράδειγμα)

(Canva-Free Media License)

Πληροφορίες για τον κούκο (από το παραμύθι «Η μονα-δική μου οικογένεια»)

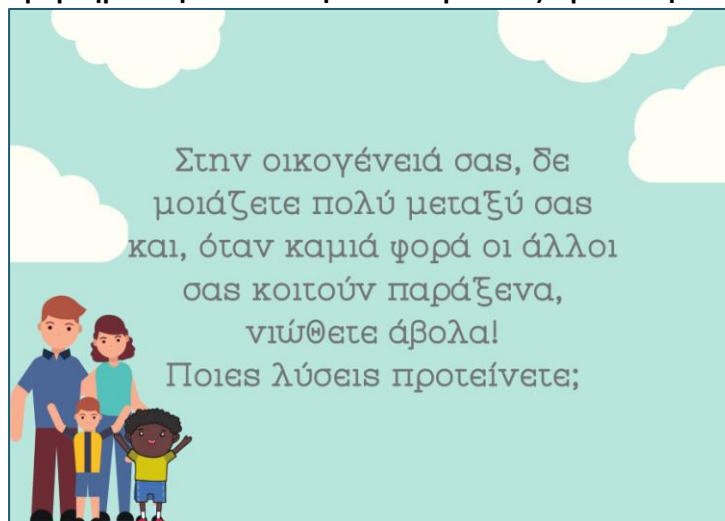

Κούκος

Ο κούκος είναι ευρύτατα γνωστός για το φαινόμενο του αναπαραγωγικού παρασιτισμού, δηλαδή γεννάει τα αυγά του στις φωλιές άλλων πουλιών βρίσκοντας την κατάλληλη στιγμή και απορρίπτοντας από την κάθε φωλιά αντίστοιχο αριθμό αυγών του ιδιοκτήτη (συνήθως 1 αυγό ανά φωλιά, σπάνια 2). Κατόπιν απομακρύνεται γρήγορα, με την όλη διαδικασία να διαρκεί περίπου 10 δευτερόλεπτα. Ένα θηλυκό μπορεί να επισκεφθεί μέχρι και 25 φωλιές κατά τη διάρκεια της περιόδου αναπαραγωγής. Οι θηλυκοί κούκοι επιλέγουν φωλιές πτηνών με αυγά παρόμοια με τα δικά τους, στο χρώμα, το μέγεθος και το σχήμα, ώστε να ελαχιστοποιείται η πιθανότητα απόρριψης του δικού τους αυγού.

(Άδεια Creative Commons)

Προβληματική κατάσταση που αντιμετωπίζει μια θετή οικογένεια

(Canva-Free Media License)

Φύλλο Καταγραφής λύσεων, ένα για κάθε «ομάδα θετής οικογένειας»
 (ενδεικτικό παράδειγμα)

Ομάδα: Ημερομηνία:

Γράψτε όσες περισσότερες λύσεις μπορείτε για το πρόβλημα που αντιμετωπίζει η οικογένειά σας;

(Canva-Free Media License)

Αρνητικά – Θετικά της θετής οικογένειας στο [Google Jamboard](#)
 (ενδεικτικό παράδειγμα)

Τίτλος Εργαστηρίου	 «Πες μας, χελωνάκι!» - Συζητάμε για τα ορφανά παιδιά (1+1=0)
Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	<ul style="list-style-type: none"> • Να καλλιεργήσουν οι μαθητές τις δεξιότητες του 21ου αιώνα (4Cs). • Να συζητήσουν για τα παιδιά χωρίς οικογένεια (ορφανά, ασυνόδευτα προσφυγόπουλα). • Να δώσουν λύσεις σε προβληματική κατάσταση παιδιών χωρίς οικογένεια με δημοκρατικό τρόπο (οικογενειακό συμβούλιο). • Να κατανοήσουν ότι τα παιδιά χωρίς οικογένεια αντιμετωπίζουν δυσκολίες, αλλά μπορούν να βιώσουν και όμορφες στιγμές.
Δραστηριότητες εργαστηρίου (3 διδ. ώρες)	<ul style="list-style-type: none"> • Στην έναρξη του 6ου Εργαστηρίου, ο εκπαιδευτικός ανακοινώνει στους μαθητές ότι ένας ακόμα ήρωας του παραμυθιού, το χελωνάκι, τους στέλνει χαιρετισμούς με μία αναμνηστική κάρτα για την Παγκόσμια Ημέρα Ορφανών, στην οποία απεικονίζονται το ίδιο και τα αδέρφια του. • Προκειμένου να κατανοήσουν οι μαθητές γιατί τα χελωνάκια είναι οι πρωταγωνιστές αυτής της Ημέρας, ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει ένα σύντομο πληροφοριακό κείμενο για το χελωνάκι, που αντλεί από τους Πόρους του παραμυθιού, ή/και προβάλλει κάποιο σχετικό βίντεο (π.χ. αποσπάσματα από το βίντεο με τίτλο «Χελώνες» από τη συλλογή εκπαιδευτικών ντοκιμαντέρ της Disney «Ο μαγικός κόσμος των ζώων», 2009). • Ακολουθεί συζήτηση στην ολομέλεια για τα χελωνάκια που στερούνται τους γονείς τους από τη γέννησή τους. Η συζήτηση οδηγεί στα ορφανά παιδιά και στα ασυνόδευτα προσφυγόπουλα που ζουν στην πατρίδα μας. • Οι μαθητές χωρίζονται σε τριμελείς ή τετραμελείς ομάδες προσομοιώνοντας σε κάθε ομάδα μία οικογένεια με τρία ή τέσσερα παιδιά χωρίς γονείς. • Ο εκπαιδευτικός μοιράζει σε κάθε «οικογένεια» μια κάρτα με μία προβληματική κατάσταση που απαιτεί λύση. Τα μέλη της «οικογένειας» κάνουν «οικογενειακό συμβούλιο» για να βρουν εναλλακτικές λύσεις στο πρόβλημά τους. Παράλληλα συμπληρώνουν ένα φύλλο εργασίας καταγράφοντας τις λύσεις που έχουν σκεφτεί. • Κάθε ομάδα παρουσιάζει στην ολομέλεια τις δικές της λύσεις, ενώ ο εκπαιδευτικός καταγράφει λέξεις-κλειδιά των προτάσεων των μαθητών με τη βοήθεια του διαδικτυακού εργαλείου AnswerGarden, στη λειτουργία του ως «Καταιγισμού Ιδεών», δημιουργώντας ένα συννεφώλεξο, στο οποίο αναδεικνύονται εναργώς οι επικρατέστερες λύσεις που πρότειναν οι μαθητές. • Γίνεται συζήτηση στην ολομέλεια των μαθητών για τις δυσκολίες που μπορούν να συναντήσουν τα ορφανά παιδιά, αλλά και για τις όμορφες στιγμές που μπορούν να έχουν μαζί. Καταγράφονται οι ιδέες των μαθητών σε έναν λευκοπίνακα Google Jamboard με χαρτάκια διαφορετικού χρώματος για τις θετικές και αρνητικές αναφορές των μαθητών. • Οι μαθητές καλούνται να δημιουργήσουν ένα ατομικό εικαστικό έργο με θέμα «Πώς νιώθουν τα μικρά ασυνόδευτα προσφυγόπουλα στον καταυλισμό όπου ζουν;». Προτεινόμενες ιδέες είναι η ζωγραφική σε χαρτί, το κολάζ, η ζωγραφική στον υπολογιστή, η δημιουργία συννεφώλεξο σε σχήμα μικρού παιδιού (εργαλείο WordArt).

Εκπαιδευτικό Υλικό 6ου Εργαστηρίου

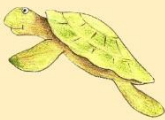
Αναμνηστική κάρτα της μικρής χελώνας (ενδεικτικό παράδειγμα)

(Canva-Free Media License)

Πληροφορίες για το χελωνάκι (από το παραμύθι «Η μονα-δική μου οικογένεια»)

Χελώνα
 Οι χελώνες caretta caretta σπάνια βγαίνουν στην ξηρά, μόνο κατά τις σύντομες επισκέψεις των θηλυκών για την κατασκευή φωλιών και την απόθεση των αυγών τους. Τα αυγά θάβονται στην παραλία, κοντά στο νερό, ώστε τα χελωνάκια να μπορούν να επιστρέψουν στη θάλασσα. Μετά από επώαση περίπου 80 ημερών, τα χελωνάκια σκάβουν την άμμο για να φτάσουν στην επιφάνεια, κυρίως τη νύχτα, για να ξεφύγουν από τους θηρευτές και να μην τραυματιστούν από τις υψηλές θερμοκρασίες της άμμου. Μπαίνουν στη θάλασσα έχοντας ως οδηγό την αντανάκλαση του φεγγαριού στην επιφάνεια του νερού. Η διαδικασία αυτή είναι πολύ επίπονη για τα μικρά χελωνάκια που μπορεί να χάσουν μέχρι και το 20% του σωματικού τους βάρους λόγω της εξάτμισης του νερού, κατά τη διαδρομή από τη φωλιά μέχρι τη θάλασσα, και στη συνέχεια θα κολυμπήσουν για περίπου 20 ώρες μέχρι να φτάσουν στα ανοιχτά.

(Άδεια Creative Commons)

Προβληματική κατάσταση που αντιμετωπίζουν τα ορφανά παιδιά (ενδεικτικό παράδειγμα)

(Canva-Free Media License)

Φύλλο Καταγραφής λύσεων, ένα για κάθε «ομάδα ορφανών παιδιών»
 (ενδεικτικό παράδειγμα)

Ομάδα: Ημερομηνία:

Γράψτε όσες περισσότερες λύσεις μπορείτε για το πρόβλημα που αντιμετωπίζει η οικογένειά σας;

(Canva-Free Media License)

Αρνητικά – Θετικά της ζωής των ορφανών παιδιών στο [Google Jamboard](#)
 (ενδεικτικό παράδειγμα)

Παιδιά χωρίς οικογένεια

Αρνητικά

Δεν έχω κανέναν να του πω τα μυστικά μου.

Θετικά

Κάθε μέρα γίνομαι και πιο δυνατός/ή.

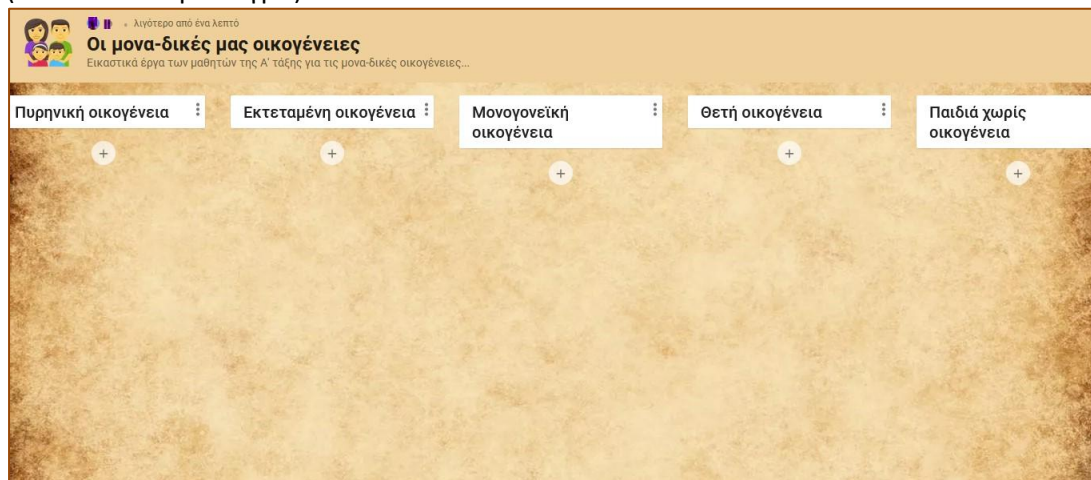

<p>Τίτλος Εργαστηρίου</p>	 <p>«Οι μονα-δικές μας οικογένειες» - Αξιολόγηση & Διάχυση δράσεων</p>
<p>Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Να καλλιεργηθεί η ενσυναίσθηση των μαθητών ώστε να κατανοούν πώς αισθάνονται άλλα άτομα που ανήκουν σε διαφορετικές οικογένειες. • Να συνειδητοποιήσουν ότι απέκτησαν νέες γνώσεις για τους διαφορετικούς τύπους οικογένειας. • Να καλλιεργήσουν μεταγνωστικές δεξιότητες.
<p>Δραστηριότητες εργαστηρίου (3 διδ. ώρες)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ο εκπαιδευτικός, με τη βοήθεια του διαδικτυακού εργαλείου Padlet, δημιουργεί έναν ψηφιακό τοίχο χωρισμένο σε πέντε στήλες, όσοι και οι τύποι οικογενειών που μελέτησαν οι μαθητές (πυρηνική, εκτεταμένη, μονογονεϊκή, θετή και ορφανά παιδιά). Στη συνέχεια, αναρτά τα ατομικά εικαστικά έργα που παρήγαγαν οι μαθητές σε κάθε Εργαστήριο, αφού τα ψηφιοποιήσει, εάν δεν είναι ήδη ψηφιακά. Η συλλογή έργων που θα δημιουργηθεί, μπορεί να διαμοιραστεί μέσω ενός συνδέσμου (link) στους γονείς των μαθητών ή και σε άλλες τάξεις του σχολείου προκειμένου να αποτελέσουν έναυσμα για συζήτηση. • Οι μαθητές χωρίζονται σε πενταμελείς ομάδες. Κάθε μαθητής στην ομάδα του αναλαμβάνει να ζωγραφίσει έναν διαφορετικό τύπο οικογένειας από τις πέντε που μελέτησαν (πυρηνική, εκτεταμένη, μονογονεϊκή, θετή, ορφανά παιδιά), με βάση ένα κοινό πρότυπο. Η ζωγραφιά θα έχει ένα σπιτάκι, στο οποίο κατοικεί η οικογένεια που εκπροσωπεί ο μαθητής, ενώ ο ίδιος καλείται να γράψει α) μέσα στο σπιτάκι, λέξεις που εκφράζουν το πώς αισθάνονται τα μέλη μέσα στην οικογένειά τους, και β) έξω από το σπιτάκι, λέξεις που εκφράζουν το πώς αισθάνονται τα μέλη για τις γειτονικές οικογένειες, που εκπροσωπούν οι συμμαθητές του στην ίδια ομάδα. Στο τέλος της δραστηριότητας, τα έργα αναρτώνται σε κατάλληλο χώρο της τάξης ή του σχολείου σε ομάδες έργων, σαν μικρές «γειτονιές», αντίστοιχες με τις ομάδες των μαθητών. Μετά την ανάρτηση των έργων, οι μαθητές συζητούν για το πώς νιώθουν τα μέλη διαφορετικών οικογενειών σε κάθε «γειτονιά». • Ζητείται από τους μαθητές να συμπληρώσουν ατομικά ένα Φύλλο Αξιολόγησης για τους διαφορετικούς τύπους οικογένειας που γνώρισαν στα Εργαστήρια. • Επαναλαμβάνεται η δραστηριότητα ιδεοκαταιγισμού (brainstorming) του 1^{ου} Εργαστηρίου με θέμα «<i>Τι είναι Οικογένεια</i>» για να διαπιστωθούν οι αλλαγές που συντελέστηκαν στους μαθητές σε επίπεδο γνώσεων, αντιλήψεων, συναισθημάτων. Ο εκπαιδευτικός προβάλλει συγκριτικά και την εικόνα από τον αρχικό ιδεοκαταιγισμό και καλεί τους μαθητές να παρατηρήσουν τις διαφορές στις γνώσεις και τις ιδέες τους, με στόχο να καλλιεργήσει και να ενισχύσει τις μεταγνωστικές τους δεξιότητες. • Στο τέλος, οι μαθητές καλούνται να συμπληρώσουν μία Ρουμπρίκα Αυτοαξιολόγησης για τη συνεργασία στην ομάδα, την καλλιέργεια της ενσυναίσθησης και την αποδοχή της διαφορετικότητας.

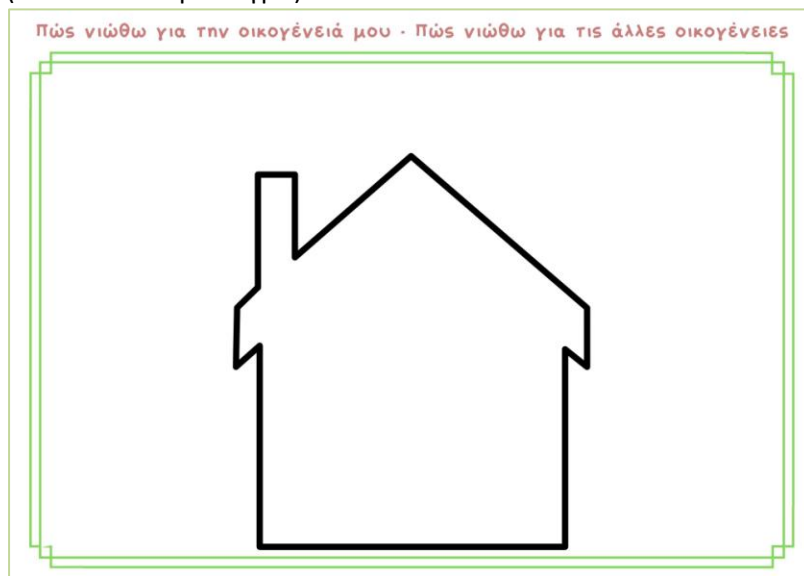

Εκπαιδευτικό Υλικό 7ου Εργαστηρίου

Ψηφιακός τοίχος [Padlet](#) για την ανάρτηση των έργων των μαθητών
(ενδεικτικό παράδειγμα)

Πρότυπο ατομικής ζωγραφιάς μαθητών για καταγραφή συναισθημάτων
(ενδεικτικό παράδειγμα)

(Canva-Free Media License)

Φύλλο Αξιολόγησης μαθητών (ενδεικτικό παράδειγμα)

Όνομα	Ημερομηνία
Ποια οικογένεια έχει... <i>Κυκλώνω τη σωστή εικόνα!</i>	
τα λιγότερα άτομα;	
τα περισσότερα άτομα;	
ένα διαφορετικό παιδί;	
και τους δύο γονείς;	
μόνο παιδιά χωρίς γονείς;	
πολλή αγάπη ο ένας για τον άλλο;	
δυσκολίες και προβλήματα;	
χαρές και παιχνίδια;	

(Canva-Free Media License)

Ρουμπρίκα Αυτο-αξιολόγησης μαθητών (ενδεικτικό παράδειγμα)

Όνομα	Ημερομηνία
Τελικά, πώς τα πήγα; Διαλέγω το προσώπκι που ταιριάζει...	
Η συνεργασία με τους συμμαθητές μου στις ομάδες μου άρεσε πολύ!	Έλεγα ελεύθερα τη γνώμη μου, και σεβόμουν τη γνώμη των άλλων!
Γνώρισα πολλές οικογένειες διαφορετικές μεταξύ τους!	Κάθε φορά που κάναμε "οικογενειακό συμβούλιο" ένιωθα ότι ανήκω σε μια καινούρια οικογένεια!
Κατάλαβα ότι όλες οι οικογένειες είναι ίσες, αν και είναι διαφορετικές!	Κατάλαβα ότι όλες οι οικογένειες έχουν προβλήματα, αλλά έχουν και πολλές χαρές!

(Canva-Free Media License)

Ολοκληρώνοντας το Πρόγραμμα...

(Προσαρμογές, ΤΠΕ, αποτίμηση, διάχυση)

Για το Νηπιαγωγείο και την Α΄ Δημοτικού, ίσως, κριθούν απαραίτητες **προσαρμογές ορισμένων δραστηριοτήτων** που απαιτούν δεξιότητες γραφής και ανάγνωσης. Κάθε εκπαιδευτικός θα αποφασίσει για τον τρόπο υλοποίησής τους (προφορικά ή γραπτά) και τον βαθμό καθοδήγησης και υποστήριξης των μαθητών του.

Τα **διαδικτυακά εργαλεία** που προτείνονται στα Εργαστήρια προσφέρονται για δωρεάν χρήση και τα περισσότερα από αυτά λειτουργούν ακόμη και χωρίς εγγραφή (Bubbl.us, AnswerGarden, WordArt), ενώ άλλα προϋποθέτουν τη δημιουργία λογαριασμού χρήστη ([Google Jamboard](http://GoogleJamboard), Padlet).

Για την προβολή και την πλήρη αξιοποίηση του **ψηφιακού παραμυθιού «[Η μονα-δική μου οικογένεια](#)»**, που προτείνεται στο 1^ο Εργαστήριο, απαιτείται σύνδεση στο διαδίκτυο, αφού πρόκειται για αρχείο HTML5 με πολυμεσικά και διαδραστικά στοιχεία (κίνηση, ήχο, διαδραστικές δραστηριότητες). Εναλλακτικά, για την περίπτωση που για κάποιο λόγο δεν καταστεί δυνατή η προβολή του παραμυθιού στη διαδραστική εκδοχή του, έχει δημιουργηθεί και προσφέρεται ένα [αρχείο pdf του παραμυθιού](#), με στατικές εικόνες, για μεταφόρτωση και χρήση εκτός σύνδεσης.

Όσον αφορά στη **συνολική αποτίμηση του προγράμματος**, τα έργα των μαθητών σε κάθε εργαστήριο, ατομικά και ομαδικά, όπως και η τελευταία δραστηριότητα ιδεοκαταιγισμού, συγκρινόμενη με την αρχική του 1^{ου} Εργαστηρίου, μπορούν να πληροφορήσουν κατάλληλα τον εκπαιδευτικό για την πορεία υλοποίησης του προγράμματος και τον βαθμό επίτευξης των στόχων που τέθηκαν.

Τέλος, μία πρόταση για την **πραγματοποίηση εκδηλώσεων διάχυσης** θα ήταν να παρουσιαστούν τα έργα των μαθητών σε γονείς, εκπαιδευτικούς, μαθητές και τοπική κοινωνία, με την ευκαιρία της Διεθνούς Ημέρας Οικογένειας (15 Μαΐου) ή κάποιας άλλης Παγκόσμιας Ημέρας που σχετίζεται με το πρόγραμμα (Παγκόσμια Ημέρα Γονέων, Μητέρας, κλπ.), ανάλογα και με τη χρονική περίοδο που αυτό υλοποιείται στη διάρκεια του σχολικού έτους.

Περιγραφική Αξιολόγηση Μαθητών – Portfolio Μαθητών

Η αξιολόγηση των μαθητών γίνεται καθ' όλη τη διάρκεια των επτά Εργαστηρίων τόσο από τις ατομικές τους δημιουργίες, όσο και από τη συμμετοχή τους στην ομάδα και τον βαθμό εμπλοκής τους στον σχεδιασμό και την εκτέλεση της ομαδικής εργασίας.

Για την **ατομική αξιολόγηση** των μαθητών, λαμβάνονται υπόψη:

α) τα ατομικά εικαστικά έργα που παράγουν οι μαθητές από το 2^ο έως το 7^ο Εργαστήριο,

β) το Φύλλο Αξιολόγησης που συμπληρώνουν ατομικά στο 7^ο Εργαστήριο,

γ) η Ρουμπρίκα Αυτοαξιολόγησης που συμπληρώνουν στο 7^ο Εργαστήριο.

Για την **αξιολόγηση της ομαδικής εργασίας** λαμβάνονται υπόψη τα Φύλλα εργασίας που συμπληρώνουν ομαδικά οι μαθητές στα Εργαστήρια προκειμένου να προτείνουν λύσεις σε προβληματικές καταστάσεις των οικογενειών (από το 2^ο έως το 6^ο Εργαστήριο).

Στο **portfolio των μαθητών** προτείνεται να συμπεριληφθούν όλα τα ατομικά τεκμήρια της μάθησης και της συμμετοχής των μαθητών στο πρόγραμμα, δηλαδή α) τα ατομικά εικαστικά έργα τους από κάθε Εργαστήριο και β) το Φύλλο Αξιολόγησης και η Ρουμπρίκα Αυτοαξιολόγησης του τελευταίου Εργαστηρίου.